AANVRAAG REGIO DEAL FRUITDELTA RIVIERENLAND

FRUITDELTA RIVIERENLAND
KRACHT EN KWETSBAARHEID IN DE DELTA VAN NEDERLAND

Regio Rivierenland is het vruchtbare hart van de delta van Nederland. Acht gemeenten. Meer dan tachtig kleine en middelgrote dorpen en steden in een overwegend landelijk en uitgestrekt gebied. Centraal gelegen op het kruispunt van belangrijke nationale en internationale weg-, spoor- en waterverbindingen zoals de A2, A15, Betuweroute, Neder-Rijn, Lek, Linge, Waal, Maas en het Amsterdam-Rijnkanaal. De rivieren vormden het landschap en hebben, tot op de dag van vandaag, grote invloed op onze leefbaarheid, economie, infrastructuur en beleving van het landschap. Het water heeft ons veel gegeven, maar maakt ons tegelijkertijd tot een unieke, kwetsbare regio.

KRACHT VAN HET COLLECTIEF

Het nog altijd indrukwekkende rivierengebied vormde ons tot wat en wie wij zijn. Duizenden jaren geleden werd hier al gewoond en gewerkt. Hier lag de noordgrens van het Romeinse Rijk. En de vruchtbare grond bleek zeer geschikt voor de fruitteelt dat ons samen met de tuinbouwsector nationale en internationale bekendheid gaf en geeft.
De rivieren zorgden eeuwenlang voor de natuurlijke grenzen. De bewoners van de eilanden tússen deze rivieren waren op elkaar aangewezen. Dit vormde het DNA: hardwerkend, samenwerkend en ondernemend. En dit uit zich nog steeds in de vele MKB-ondernemingen en inwonerscoöperaties die op landelijk niveau inspirerend en prijswinnend zijn. Het is deze ‘kracht van het collectief’ die de regio bloei brengt.

KWETSBAARHEID VRAAGT OM SAMENWERKING

Water heeft onze regio veel gebracht, maar kan tegelijkertijd bedreigend zijn. De grote overstroming in 1809 en de dreiging van 1995 – toen zo’n 250.000 inwoners moesten worden geëvacueerd – herinneren ons daaraan. Samen beschermden we ons en de regio tegen deze dreiging en zo ontstond een bijzonder en uniek landschap van dijken, uiterwaarden en oeverwallen.
De ervaring leert dat samenwerken noodzakelijk is om de grote opgaven te kunnen realiseren. Vroeger werkten wij samen om onszelf te beschermen tegen het water. Nu kent de regio grote opgaven op het gebied van water(kwaliteit en -beheer), woningbouw, bereikbaarheid, tuinbouw, klimaat, energie, biodiversiteit en de overgang naar een duurzame economie.

SAMEN PLUKKEN WIJ DE VRUCHTEN

Wij kunnen dit niet alleen. Wij hebben elkaar – Rijk, provincie, regio en gemeenten – nodig. Alleen dán kunnen wij de opgaven integraal aanpakken en de leefbaarheid en brede welvaart (dat is: het welbevinden van inwoners en ondernemers in de brede zin van het woord) versterken. De Regio Deal 6e tranche geeft een voor deze regio noodzakelijke impuls aan onze – gezamenlijke – opgaven voor het toekomstbestendig wonen, ondernemen en leven in de kwetsbare delta van Nederland.

De Regio Deal vormt ook de basis voor het samen met Rijk, provincie, gemeenten en onze samenwerkingspartners opstellen van de Kansenagenda FruitDelta Rivierenland. Dat wordt onze strategische investeringsagenda voor een blijvend bloeiende regio. Wij zijn ervan overtuigd dat wij onze kwetsbaarheid kunnen omzetten in kracht en dat wij samen de vruchten kunnen plukken. Voor onze inwoners en voor ondernemers. Voor gemeenten, regio, provincie én op Rijksniveau. Want: als het goed gaat in de regio, gaat het goed met Nederland.

EEN KWETSBARE REGIO

Wij zijn – om een aantal redenen – een kwetsbare regio:

- LEEFBAARHEID Regio Rivierenland bestaat uit ruim 80 (!) kleine en middelgrote buurtschappen, dorpen en steden in een overwegend landelijk en uitgestrekt gebied. Dit maakt dat de leefbaarheid

onder druk staat vanwege de matige bereikbaarheid, het verlies aan biodiversiteit, de beperkte mogelijkheden voor woningbouw en het behoud en toegankelijkheid van publieke voorzieningen.

- BEREIKBAARHEID Regio Rivierenland kent, vanwege de grote rivieren, maar één vaste oeververbinding (de A2) die uitgroeit tot één van de belangrijkste fileknooppunten van Nederland. Files zorgen voor extra sluipverkeer door onze dorpen. Dit heeft grote gevolgen voor de leefbaarheid. Daarnaast neemt door filedruk de economische potentie af. Ook het openbaar vervoer is matig ontwikkeld waardoor de bereikbaarheid in het landelijk gebied erg kwetsbaar is. Tot slot is aandacht voor de veren als belangrijke oeververbinding noodzakelijk.
- WATER De grote rivieren hebben onze regio gevormd, maar maken ons ook kwetsbaar. Wij zullen moeten nadenken over waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid (bijvoorbeeld voor onze tuinbouw) en waterbeheersbaarheid (bescherming tegen teveel en te weinig water). Dat is niet alleen voor onze regio belangrijk; dat heeft ook gevolgen voor de rest van Nederland.
- WONINGBOUW Regio Rivierenland wil tot 2030 zo'n 13.000 woningen bouwen, maar dat kan niet zonder het maken van goede afwegingen waar wij woningen het beste kunnen bouwen (water en bodem sturend), de materialen die we daarvoor gebruiken, investeringen in duurzame energie, bereikbaarheid, ambtelijke capaciteit en een toekomstbestendige oplossing voor spuitzones.
- TUINBOUWPACTEN Wij vormen – met onze fruit- en laanboomteelt, glastuinbouw en paddenstoelenteelt – het vruchtbare hart van de delta van ons land, maar deze sectoren staan onder druk door o.a. water en energiegebruik. Wat is nodig voor een toekomstbestendige tuinbouwsector die bijdraagt aan de leefbaarheid én de brede welvaart van de regio?
- RUIMTE Wij moeten, net als elders in Nederland, keuzes maken waar wij willen (of kunnen) wonen en werken. Het unieke karakter van de regio, waaronder de kracht en dreiging van het water, vraagt om unieke oplossingen die ook voor andere delen van ons land helpend kunnen zijn.
- ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT Regio Rivierenland is – bijvoorbeeld omdat hier maar één MBO is gehuisvest – op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt een kwetsbare regio. Valt deze MBO-voorziening weg, dan zijn studenten én ondernemers die nieuw personeel willen aantrekken, aangewezen op het aanbod in Utrecht, 's-Hertogenbosch, Nijmegen of Arnhem. Dat is, in een regio met een matige bereikbaarheid, geen goede ontwikkeling.

DE URGENTIE – REGIO ONDER DE LOEP

Wij zien, als het gaat om de leefbaarheid en brede welvaart van onze regio, een aantal serieuze bedreigingen die vragen om een gezamenlijke, integrale aanpak:

- KLIMAATVERANDERING Weersextremen worden "het nieuwe normaal". De afgelopen jaren hebben wij verschillende keren te maken gehad met grote wateroverlast én extreme droogte. Drogere en nattere perioden (ook buiten ons land) leid(d)en tot lokale, regionale én landelijke effecten als hittestress, beperkingen voor de binnenvaart, mindere en/of mislukte (fruit)oogsten, overstromingsgevaar en achteruitgang van de natuur. De waterstanden van de rivieren (Neder-Rijn, Waal én Maas) versterken de effecten in deze delta, door afwisselende perioden met veel kwel of juist veel wegzijging en verminderende inlaatmogelijkheden. Er ligt een grote uitdaging voor de regio, kijkend naar de waterbeschikbaarheid, waterkwaliteit en de bescherming tegen (teveel) water. Daarnaast zullen wij onze regio klimaatadaptiever moeten inrichten, waarbij water en bodem al vele eeuwen sturende principes zijn geweest en ook de komende jaren zullen blijven.
- ENERGIE In Regio Rivierenland zetten partners zich in voor voldoende aanbod van duurzame energie, maar de vraag is groter dan het aanbod. Daarnaast hebben we te maken met netcongestie. Dit heeft dagelijkse gevolgen voor het niet kunnen afronden van nieuwbouwwijken en voor het mkb dat wil groeien. Een aanpak waarbij aandacht is voor (collectief) eigenaarschap, het samen delen van energie en het betaalbaarheid houden ervan, is essentieel.
- VERTROUWEN IN INSTITUTIES In 2022 had 59% van de Rivierenlanders vertrouwen in instituties; een daling ten opzichte van 2021 en lager dan het landelijk gemiddelde van 61,3%. Het vertrouwen in medemensen scoort met 60% in het onderste kwartiel van de landelijke ranglijst, daar waar saamhorigheid en gemeenschapszin belangrijke waarden zijn voor inwoners in onze regio. Dit past

helaas bij een (overwegend) plattelandsregio. Ook weten we dat feitelijke of ervaren maatschappelijke achterstelling ertoe kan leiden dat mensen zich losmaken van het traditionele systeem. Daarom zullen wij ons extra moeten inzetten voor het betrekken van inwoners.

- ESSENTIËLE VOORZIENINGEN brokkelen af in gebieden die niet tot economisch sterke regio's worden gerekend (zie het Adviesrapport Elke Regio Telt). Dit geldt ook voor FruitDelta Rivierenland. De leefbaarheid neemt af door de relatief grote gemiddelde afstand van inwoners tot het dichtstbijzijnde openbaarvervoerpunt, sportterreinen en basisscholen. De verschraling heeft grote gevolgen voor het gemeenschapsleven en dit leidt tot meer achterstanden. De bereikbaarheid van het landelijk gebied heeft ook in het Hoofdlijnenakkoord 2024-2028 speciale aandacht. Extra aandacht voor bereikbaarheid en leefbaarheid is nodig.
- HOGE BROEIKASGASEMISSIE[1] FruitDelta Rivierenland kent een relatief hoge uitstoot van broeikasgassen. Dat vraagt om méér oplossingsrichtingen dan alleen de overstap naar duurzame energiebronnen. Denk bijvoorbeeld aan de overgang naar een circulaire economie.
- SCHAARSE RUIMTE VOOR WONEN, ONDERNEMEN EN LEVEN Ook al is Rivierenland overwegend platteland, ook hier staat de ruimte onder druk – net als in de rest van de provincie Gelderland en delen van ons land. Dit is verwoord in het Regioarrangement Rivierenland en vraagt om samen slimme, integrale, innovatieve keuzes te maken. Wij stemmen dit graag af met landelijk beleid (denk aan de Nota Ruimte, de Nota Economie, de Kaderrichtlijn Water, etc.).

KEUZES MAKEN VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIGE REGIO

- Wij begrijpen dat wij, met onze meervoudige opgaven en een beperkte ruimte, keuzes zullen moeten maken.
- De waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid en waterbeheersbaarheid komen verder onder druk – met grote gevolgen voor onze fruit- en laanboomsector.
- Als wij niets doen, neemt onze kwetsbaarheid verder toe. Dat heeft grote gevolgen voor onze leefbaarheid in buurtschappen, dorpen en steden, voor regio's met wie wij zijn verbonden, voor onze brede welvaart nu en de generaties die na ons komen.
- De toekomstbestendigheid van het hart van de delta van ons land komt in gevaar.

DE OPGAVE

Het streefbeeld van deze Regio Deal FruitDelta Rivierenland sluit aan bij de Gebiedsagenda FruitDelta Rivierenland (die wij met ondernemers, organisaties, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en ondernemende inwoners opstelden) én het Regioarrangement Rivierenland (dat wij schreven met de provincie Gelderland als opmaat naar het Ruimtelijk voorstel van Gelderland).

Centraal in de Gebiedsagenda staat het waarborgen van een gezonde, duurzame, zelfredzame, welvarende, inclusieve en toekomstbestendige regio. Daarvoor versterken wij het sociaal, ecologisch en economisch kapitaal. Regionale en interregionale samenwerking is cruciaal om de complexe, integrale opgaven aan te pakken en de haalbaarheid en draagvlak te kunnen garanderen. Daarvoor is een krachtige samenwerking tussen overheid, private sector en inwoners essentieel om draagvlak voor continue transitie te behouden. Dit alles met het oog op de toekomstbestendigheid van het gebied voor onze huidige inwoners en toekomstige generaties.

De Gebiedsagenda FruitDelta Rivierenland en het Regioarrangement Rivierenland hebben een tijdshorizon van 20 à 30 jaar. Met de Regio Deal FruitDelta Rivierenland ligt de focus op de korte(re) termijn en pakken wij de kans om dit streefbeeld versneld dichterbij te halen. Dit is erg gewenst, kijkend naar de grote kwetsbaarheden die onze regio kent.

[1] In onze regio gaat het vooral om broeikasgassen (lachgas en methaan) uit rioolwaterzuiveringen die de meeste uitstoot veroorzaken. Bron: CO2 prestatieladder Waterschap Rivierenland.

DE AANPAK

Onze aanvraag bestaat uit drie programma's, tien subdoelen en een randvoorwaardelijk fundament. De integrale aanpak uit zich in de samenhang van de subdoelen die daarom ook niet los van elkaar zijn te zien. De aanvraag kwam in de periode januari tot juli 2024 tot stand na intensieve afstemming met onze samenwerkingspartners. Naast inhoudelijke bijdragen, dachten zij ook mee over cofinanciering voor de verschillende programma's en uit te werken regionale resultaten die we in 2029 behaald willen hebben. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

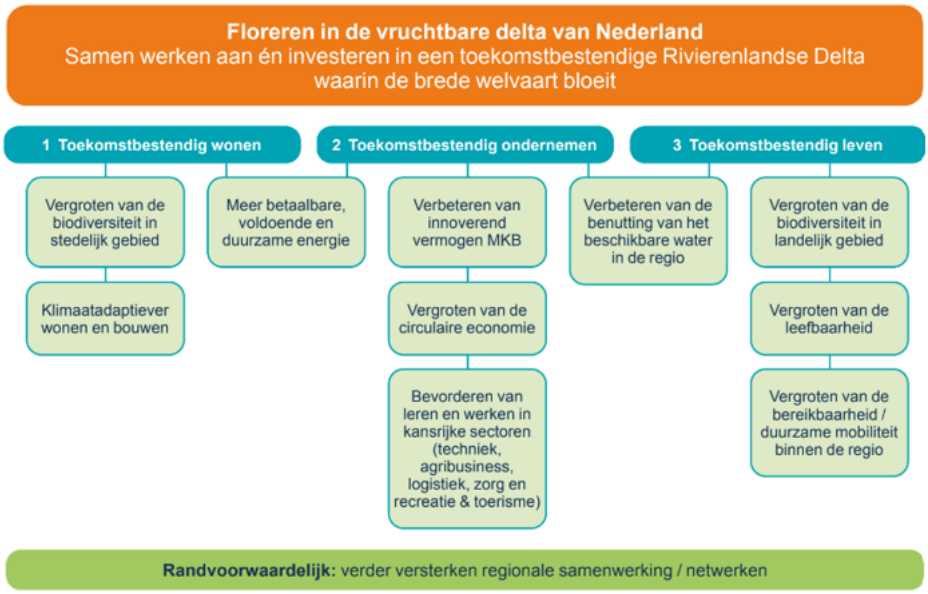

PROGRAMMA 1. TOEKOMSTBESTENDIG WONEN

De woningbouwopgave (het realiseren van voldoende passende woningen) staat hoog op de landelijke agenda. Dat geldt ook voor Regio Rivierenland. Wij ervaren niet alleen toenemende druk door vraag naar woningen vanuit Utrecht, Den Bosch, Arnhem-Nijmegen en de Randstad, maar willen, door het bouwen van nieuwe woningen, ook bijdragen aan het versterken van de leefbaarheid van onze buurtschappen, dorpen en steden.
Wij zetten met deze Regio Deal FruitDelta Rivierenland extra in op toekomstbestendig wonen.
Wij vinden hierbij aansluiting met twee belangrijke, bestaande kaders:

1. Woondeal Rivierenland
   De bouw van 13.000 woningen tot 2030 (met een uitloop naar 20.000 woningen tot 2035).
2. Provinciaal Kader Toekomstbestendig Bouwen
   Dit recent vastgestelde kader bevat handvatten voor onder meer hitte, wateroverlast, bodem, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving, energie en biobased, circulair en conceptueel bouwen. Regio Rivierenland is de eerste Gelderse regio die met dit integrale kader gaat werken.

Wij versterken de regionale versnellingstafel. Aan deze tafel wordt samengewerkt om de woningvoorraad te vergroten. De focus ligt op duurzaam bouwen en wonen, bijvoorbeeld door met woningcorporaties klimaatadaptief te bouwen en hittestress weg te nemen.
Wij maken ons ook hard voor voldoende, betaalbare duurzame energie voor inwoners, onder andere door verder te bouwen aan het Energiehuis en in te zetten op eigenaarschap en het delen van energie door nog meer inwoners bijeen te brengen in collectieve warmte- en energiegemeenschappen. We dragen hiermee actief bij aan het versnellen van de warmtetransitie. Wij verkennen de mogelijkheid van een ontwikkelbedrijf dat dit moet gaan faciliteren.
Ook is er aandacht voor het vergroten van de biodiversiteit in het stedelijk gebied door met inwoners te kijken naar mogelijkheden om hun eigen woonomgeving te vergroenen.

Wij gaan met elkaar onder andere aan de slag met:

- In 2029 hebben we meerdere duurzame/ biobased woningen gerealiseerd en/ of daarmee een start gemaakt.
- In 2029 zijn ten minste drie wijken in de regio vergroend op basis van bestaande stresstesten voor water en hitte.
- Voor eind 2029 zijn projecten uitgerold in minimaal twee kleine en middelgrote steden en dorpen waarin private tuinen en publieke terreinen ecologisch worden verbonden (groene lopers).
- In de periode 2025 - 2029 zijn, verdeeld over de regio, minimaal 10 buurtwarmtetrajecten gestart.

PROGRAMMA 2. TOEKOMSTBESTENDIG ONDERNEMEN

Regio Rivierenland is een dynamische, ondernemende regio met bovengemiddeld veel MKB- en familiebedrijven. Zij zorgen voor een groot deel van onze werkgelegenheid. MKB-ers in Regio Rivierenland hebben niet altijd de benodigde tijd, schaalgrootte, organisatiegraad en (fysieke) ruimte om vernieuwingen en kennis over bijvoorbeeld duurzaamheid, digitalisering, robotisering en de veranderende arbeidsmarkt te verwerven en te implementeren in hun bedrijfsprocessen. Daarnaast is de regio kwetsbaar door de conjunctuurgevoelige sectorstructuur en kent de regio veel praktisch geschoolden. Dat vraagt om extra aandacht voor om- en bijscholingstrajecten.

Met deze Regio Deal jagen wij het innovatievermogen van het MKB aan. Dat doen wij o.a. door ondernemers, samen met studenten, te ondersteunen bij digitalisering en robotisering. Het Regionaal Werkcentrum biedt inwoners met een ondersteuningsbehoefte laagdrempelige toegang tot leren en werken in de regionale kansrijke sectoren. Daarnaast wordt onderzoek, kennisdeling en educatie actief gefaciliteerd door de kansrijke sectoren zelf. Dit draagt bij aan een duurzame ontwikkeling en groei binnen onze gemeenschap. Aanvullend creëren we werk- en leerplekken voor hoger geschoolde werknemers en zetten in op bovenregionale kennisdeling en op het verminderen van de arbeidsmarktkrapte.

Om in Regio Rivierenland toekomstbestendig te kunnen ondernemen

- zullen wij moeten investeren in toekomstbestendige bedrijventerreinen met o.a. voldoende energie;
- zullen wij onze vier tuinbouwpacten (fruitteelt, laanboomteelt, glastuinbouw en paddenstoelenteelt) moeten verduurzamen;
- zullen wij actief moeten inzetten op water en circulariteit (met behulp van een circulair ambacht centrum en door het verminderen van het grondstoffengebruik in fabrieken).

Vanwege onze centrale ligging is Regio Rivierenland gebaat bij een goede bereikbaarheid en doorstroming. Dat heeft ook effect voor de Randstad, Midden- en Zuid-Nederland. Deze uitdaging moet samen (Rijk, Provincie Gelderland en Regio Rivierenland) worden opgepakt in trajecten als het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT).

Wij gaan samen onder andere aan de slag met:

- We investeren in de toekomstbestendigheid van bedrijventerreinen. In de periode 2025-2028 realiseren we o.a. op minimaal 6 bedrijventerreinen collectieve energie-oplossingen, zodat het mkb kan blijven ondernemen. Waar mogelijk gebeurt dit in een coproductie met initiatieven van inwoners. Het verhogen van de organisatiegraad van ondernemend Rivierenland is hierbij randvoorwaardelijk.
- Minimaal 25 bedrijven nemen t/m 2029 deel aan opleiding in de logistieke sector waarbij de focus ligt op werken met data en AI.
- We verduurzamen in de tuinbouwclusters in Rivierenland. Met focus op duurzame energie en benutting van water.
- We realiseren in de periode 2026 - 2028 via de HAN Hub (Hogeschool Arnhem Nijmegen) 80 tot 120 projecten voor zowel start-ups, het mkb als voor overheden en met de inzet van studenten. Hierbij zijn meer dan 100 organisaties betrokken.

- Het Digilab (een samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en regionale/lokale overheden dat digitalisering stimuleert bij bedrijven en hun medewerkers) helpt 400 bedrijven met inzet van 150 leerlingen en studenten.

PROGRAMMA 3. TOEKOMSTBESTENDIG LEVEN

De relatief bescheiden Regio Deal 3e tranche (2020-2023) leerde ons dat een eventuele nieuwe Regio Deal FruitDelta Rivierenland versnelling kan bieden in grote, meervoudige maatschappelijke opgaven die juist voor deze kwetsbare regio uniek zijn. Wij besteden daarom – onder de noemer Toekomstbestendig leven – extra aandacht aan het versterken van de leefbaarheid in stedelijk gebied en in onze buurtschappen en dorpen in het landelijk gebied met oog voor álle generaties én de toegankelijkheid tot (publieke) voorzieningen. Wij investeren samen in een toekomstbestendig leven en een vitaal platteland in Rivierenland.

WAAR WATER EN BODEM STUREND ZIJN

De Neder-Rijn, Lek, Waal en Maas bepalen al eeuwenlang hoe wij in deze regio wonen en werken. De klimaatverandering vraagt inwoners en ondernemers zorgvuldiger om te gaan met de beschikbaarheid van water. Wij moeten ons beschermen tegen teveel water en maatregelen nemen om de kwaliteit van het water te verbeteren. Juist in deze regio. Want als érgens water en bodem sturend zijn, dan is dat in Regio Rivierenland. Wij staan onder andere voor de uitdaging om 10% van ons gebied ‘groenblauw’ te dooraderen. Onze regio biedt daarvoor unieke kansen om ondernemen, biodiversiteit, recreatie en toerisme, klimaatadaptatie, waterbeheer en landschappelijke kwaliteit met elkaar te verbinden. Zo werken wij aan een duurzame toekomst waarin onze regio leefbaar blijft voor huidige inwoners en toekomstige generaties.

EEN BEREIKBARE REGIO

Rivierenland is een uitgestrekte regio – van Poederoijen in het westen tot Dodewaard in het oosten en van Culemborg in het noorden tot Hedel in het zuiden. Vanwege de loop van de grote rivieren heeft de regio van oudsher veel oost-westverbindingen en slechts één vaste oeververbinding van noord naar zuid (de A2). Dit stelt ons voor grote uitdagingen op het gebied van leefbaarheid, bereikbaarheid van de kernen en vervoersongelijkheid. Met deze Regio Deal onderschrijven we het grote belang van goede, robuuste mobiliteit om te kunnen wonen, ondernemen en leven. Dit reikt verder dan de looptijd van de Regio Deal en daarom maken wij, onder andere via het MIRT, hierover langjarige afspraken met het Rijk. Ook zouden we een deel van de bereikbaarheid opgave met deze Regio Deal willen aanpakken via onderstaande punten.

Wij gaan samen onder andere aan de slag met:

- MOBILITEITSHUB In de periode 2025 tot 2029 is er minimaal één mobiliteitshub gerealiseerd in de regio die de bereikbaarheid en duurzame mobiliteit bevordert.
- REGIOPROGRAMMA We werken aan een ruimtelijk regioprogramma waarin een actieplan water en bodem sturend onderdeel van uitmaakt net als 5 TOT 10 GEBIEDSPROJECTEN waarin we integraal met partners én de inzet van inwoners en ondernemers aan de slag gaan. Deze projecten bevatten:
  - Versterking van de groenblauwe dooradering en biodiversiteit
  - Pilots gericht op waterbesparing
  - Verbetering van de waterkwaliteit
  - Klimaatrobuuste inrichting van het watersysteem van stuwen en gemalen
- UITBREIDING ROUTENETWERK. Wij breiden het routenetwerk in Rivierenland uit aan de hand van het groen blauw raamwerk. Dit biedt extra kansen voor recreatie en toerisme.
- PILOT GEBIEDSGERICHTE FINANCIERING VAN KLIMAATADAPTATIE MET NATUUR. Klimaatadaptatie vraagt grote investeringen. We verkennen en starten een pilot gebiedsgerichte financiering van klimaatadaptatie met de inzet van natuur. Hierbij maken we gebruik van het hulpaanbod van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

- 8 DORPSZORGVISIES. Wij faciliteren inwoners bij het opstellen van 8 dorpszorgvisies (1 per gemeente).

RANDVOORWAARDELIJK

Wij zijn een unieke en kwetsbare regio en wij staan voor grote opgaven. Wij zijn ervan overtuigd dat wij deze opgaven alleen samen met partners kunnen oppakken en uitvoeren. De Regio Deal FruitDelta Rivierenland is essentieel om dit te kunnen doen. Wij slaan als overheden, ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemende inwoners de handen inéén. Wij ervaren een enorme drive om samen de schouders onder deze opgaven te zetten.

Wij gaan onder andere aan de slag met:

- Het versterken en borgen van de unieke samenwerking van overheden, ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemende inwoners zodat een goede basis blijft bestaan. Dit doen we onder andere door de Begeleidingsgroep FruitDelta Gebiedsagenda door te ontwikkelen naar een Strategische Board Rivierenland.
- Het faciliteren dat samenwerkingspartners met elkaar in contact zijn en blijven, proactief kennis delen en samen blijven werken zodat wij onze gebiedsontwikkeling samen gestalte geven. Wij staan hierover in contact met de Erasmus Universiteit/ Drift. Zij hebben kennis over hoe goed samen te werken bij het realiseren van transities.
- Het – samen met Rijk, provincie en overige partners – vertalen van de Gebiedsagenda FruitDelta Rivierenland en Regio arrangement naar een Kansenagenda FruitDelta Rivierenland.
- Het opstellen van een strategische investeringsagenda inclusief een aanpak hoe de opgaven die hierin beschreven staan te financieren. Zo kunnen we gericht investeringen naar onze regio toe halen en binnen de regio bundelen. Wij staan hierover in contact met de TU Delft, leerstoel Gebiedsontwikkeling, die hierover veel kennis heeft. Dit kan niet zonder een nauwe samenwerking met het Rijk.
- Het uitbreiden en verder versterken van de regionale (pentahelix) opgavetafels zodat biodiversiteit en natuur, in relatie tot klimaatadaptatie, een bestuurlijke stem krijgen.
- Tot slot verkennen we of het ontwikkelen van een regionaal ontwikkelbedrijf nodig is voor het bij elkaar brengen van onder andere kennis, kunde en financiering.

ORGANISATIE

Naar aanleiding van de vorige – relatief bescheiden – Regio Deal 3e tranche zijn stappen gezet om het organiserend vermogen in de regio te versterken. Met de Regio Deal 6e tranche willen wij deze samenwerking en initiatieven blijvend bundelen en bestendigen.
Wij zetten samen - overheid (gemeenten, provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland), ondernemende inwoners, ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen) - in op een ambitieuze aanvraag waarover wij graag met het Rijk in gesprek gaan.

UITVOERING

De regionale partners voeren samen de Regio Deal FruitDelta Rivierenland “Floreren in de vruchtbare delta van Nederland” uit en vormen samen een stuurgroep. Penvoerderschap, regie op de aansturing en de inhoudelijke eindverantwoordelijkheid richting het Rijk berusten bij de Gemeenschappelijke Regeling Regio Rivierenland (hierna GR genoemd). De GR levert daarnaast capaciteit en kennis door middel van de programmamanagers. Tot slot treedt de GR op als kassier van de Regio Deal: de GR ontvangt, beheert en distribueert middelen volgens de afspraken tussen Rijk en regio. Wij doen dit op basis van onze ervaringen met de 3e tranche en bestaande structuren:

1. De Begeleidingsgroep FruitDelta Gebiedsagenda. Deze Begeleidingsgroep bestaat uit bestuurders van ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen, ondernemende inwoners en overheden. Zij faciliteerde de totstandkoming van de FruitDelta Gebiedsagenda. De ambitie is deze Begeleidingsgroep door te ontwikkelen naar een regionale Strategische Board Rivierenland.

2. De verschillende regionale (pentahelix) overlegtafels die, conform de regionale werkwijze zoals beschreven in de FruitDelta Gebiedsagenda, de laatste jaren verder vorm hebben gekregen.

BETROKKENHEID

De regionale partners hebben elkaar de afgelopen periode – in voorbereiding op de aanvraag voor deze Regio Deal 6e tranche – opnieuw gevonden en pakken de uitvoering van harte samen op. Daarbij speelden en spelen de regiocoördinatoren – onze contactpersonen in de regiogemeenten – een belangrijk rol. Wij zetten dat in de uitvoeringsfase voort. Bestuurders en ambtenaren van de provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland en gemeenten zijn de afgelopen maanden betrokken en geïnformeerd door middel van college- en raadsinformatiebrieven, een interactieve online bijeenkomst en zij leverden input op de conceptaanvraag. De overige betrokken partners zijn door middel van één of meerdere voorgesprekken actief betrokken. Ook zij leverden input op de aanvraag in een fysieke brainstormsessie alsmede via de digitale route.
Ten slotte willen wij inwoners en ondernemers – van jong tot ouder – actief betrekken bij de uitvoering van deze deal omdat we weten dat we de opgaven alleen samen kunnen realiseren, we het vertrouwen in instituties willen verbeteren en iedereen trots willen maken op deze fantastische regio.

MONITORING EN EVALUATIE

Wij hechten vanzelfsprekend veel waarde aan het goed monitoren van de voortgang van de Regio Deal. De aandacht hiervoor is in de afgelopen jaren versterkt. Voor de Regio Deal 6e tranche willen wij gebruik maken van de beproefde aanpak van DRIFT (Erasmus Universiteit Rotterdam). Deze aanpak richt zich op het opstellen van een dynamische leeragenda en op het definiëren van transitie- en procesindicatoren. De provincie Gelderland heeft hier inmiddels positieve ervaringen mee opgedaan. Dit proces gaat verder dan een klassieke monitoring en evaluatie, waarbij de pentahelix samenwerking (de samenwerking van overheden, ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemende inwoners) en een dynamische context centraal staan.

BREDE WELVAART – VOOR VANDAAG, MORGEN EN OVERMORGEN

We hebben zowel oog voor de brede welvaart hier en nu als voor de brede welvaart later. We bouwen daarom nu aan een stevig fundament om daar ook na de looptijd van de 6e tranche op voort te kunnen blijven bouwen. We gaan zo vol vertrouwen een nieuw decennium in waarbij we het ingezette pad om via structurele samenwerking (met overheden, ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemende inwoners) ons gebied verder te ontwikkelen, kunnen voortzetten.

ONDERTEKENING

Voorzitter AB Regio Rivierenland

Provincie Gelderland

Waterschap Rivierenland

VNO-NCW Midden

Greenport Gelderland

Gebiedscoöperatie Rivierenland